

Finanšu ministrija

Likumprojekta
«Par valsts budžetu 2024. gadam un
budžeta ietvaru 2024., 2025. un
2026. gadam»

Paskaidrojumi

SATURS

Saīsinājumu saraksts	5
I. BUDŽETA IETVARS 2024., 2025. UN 2026. GADAM	7
1. Makroekonomiskās attīstības apraksts	7
1.1. Ārējā ekonomiskā vide	7
1.2. Latvijas tautsaimniecības attīstība	9
1.2.1. Tautsaimniecības nozaru attīstība	10
1.2.2. Inflācija.....	20
1.2.3. Nodarbinātība un bezdarbs	23
1.2.4. Iedzīvotāju ienākumi	25
1.2.5. Ārējā tirdzniecība un maksājumu balance	28
1.2.6. Investīcijas.....	35
1.3. Makroekonomisko nelīdzsvarotību uzraudzība ES.....	37
1.3.1. Pārmērīga makroekonomiskā nesabalansētība un Padziļināto izpētes ziņojumu izstrāde	38
1.3.2. Latvijas ekonomiskās situācijas novērtējums 2023. gada AMR un iespējamās tendences 2024. gada ziņojumā	39
1.4. Makroekonomiskās attīstības scenārijs	41
1.5. Jūtīguma analīze	43
1.5.1. Pesimistiskais scenārijs	43
1.5.2. Optimistiskais scenārijs	45
1.6. Iepriekšējo makroekonomisko prognožu izvērtējums	47
2. Fiskālā politika	50
2.1. Vidēja termiņa strukturālās bilances mērķu noteikšana.....	53
2.1.1. 2024., 2025. un 2026. gada strukturālās bilances mērķi	53
2.1.2. Koriģēto maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu noteikšana	56
2.1.3. Uzkrāto bilanču starpības	60
2.1.4. Vidēja termiņa strukturālās budžeta bilances mērķu salīdzinājums.....	61
2.1.5. Vispārējās valdības sektorā klasificēto kapitālsabiedrību faktiskā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci un parādu	61
2.2. Vispārējās valdības budžeta galvenie fiskālie rādītāji.....	62
2.2.1. Vispārējās valdības budžeta struktūra	62
2.2.2. Vispārējās valdības budžeta balance	63
2.2.3. Atbalsta pasākumi krīžu seku mazināšanai	69
2.2.4. Budžeta prognožu salīdzinājums ar aktuālajām EK prognozēm.....	70
2.3. Vidēja termiņa budžeta prioritārie attīstības virzieni	71
2.3.1. Politikas pasākumi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu īstenošanā.....	73
2.3.2. Finanšu resursi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu īstenošanā	81
2.4. Pašvaldību finanšu izlīdzināšana.....	85
2.5. Informācija par ministriju padotībā esošām no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm.....	86

3. Ieņēmumu, nodokļu atvieglojumu (atlaižu) un nodokļu parādu summas analīze	88
3.1. Nodokļu politikas aktualitātes	88
3.2. Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	89
3.2.1. Tiešie nodokļi	90
3.2.2. Netiešie nodokļi	94
3.2.3. Pārējie nodokļi	102
3.3. Valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumi	104
3.4. Pašu ieņēmumi un ārvalstu finanšu palīdzība	105
3.5. Nodokļu atvieglojumu (atlaižu) un nodokļu parādu summas	106
3.5.1. Nodokļu atvieglojumi un atlaides	106
3.5.2. Valsts ieņēmumu dienesta administrēto kopbudžeta maksājumu parādi	108
4. Valsts parāda, aizdevumu un galvojumu finansiālo saistību kopsavilkums	110
4.1. Valdības parāda attīstības tendences vidējā termiņā	110
4.2. Valsts budžeta aizdevumi un aizdevumu atmaksas	113
4.3. Valsts galvojumu saistības	114
4.4. Valsts saistības kredītu garantijām, ko izsniedz akciju sabiedrība “Attīstības finanšu institūcija “Altum””	115
<i>Budžeta ietvara I. nodaļas pielikumi</i>	<i>118</i>
II. VALSTS BUDŽETS 2024. GADAM	140
5. Valsts budžeta likuma struktūra un izdevumi	140
5.1. Valsts budžeta izdevumu politikas izmaiņas, izdevumu pārskatīšanas un prioritāro pasākumu kopsavilkums	140
5.2. Eiropas Savienības politiku instrumentu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu plānošana valsts budžetā	148
5.3. Izdevumu politikas virzību un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums	150
01. Valsts prezidenta kanceleja	158
02. Saeima	163
03. Ministru kabinets	167
04. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	183
05. Tiesībsarga birojs	188
08. Sabiedrības integrācijas fonds	193
09. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	205
10. Aizsardzības ministrija	209
11. Ārlietu ministrija	235
12. Ekonomikas ministrija	250
13. Finanšu ministrija	293
14. Iekšlietu ministrija	345
15. Izglītības un zinātnes ministrija	413
16. Zemkopības ministrija	491
17. Satiksmes ministrija	540
18. Labklājības ministrija	575
19. Tieslietu ministrija	684

20. Klimata un enerģētikas ministrija	745
21. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	760
22. Kultūras ministrija	811
24. Valsts kontrole	856
28. Augstākā tiesa	861
29. Veselības ministrija	865
30. Satversmes tiesa	915
32. Prokuratūra	920
35. Centrālā vēlēšanu komisija	925
46. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi	933
47. Radio un televīzijas regulators	940
62. Mērķdotācijas pašvaldībām	947
64. Dotācija pašvaldībām	956
74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums	959
5.3. Pielikumi. Izdevumu politikas virzienu un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums	971
5.4. Valsts budžeta investīciju projektu finansēšana 2024. gadā	983
5.4. pielikums. Likumprojektā “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” plānotie izdevumi investīcijām	1006
5.5. Valsts budžeta ilgtermiņa saistības 2025., 2026., 2027. gadam un turpmākajiem gadiem	1031
6. Grozījumi tiesību aktos	1034

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AMR	Agrās brīdināšanas mehānisma ziņojums/ <i>Alert mechanism report</i>
ANM	Atveseļošanas un noturības mehānisms
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
APP	Atvasināta publiska persona
AS	Akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀFP	Ārvalstu finanšu palīdzība
BAC	Bērnu aizsardzības centrs
CEF	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ČAES	Černobiļas atomelektrostacija
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EK	Eiropas Komisija
EKII	Emisijas kvotu izsolišanas instruments
EKS	Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
FRONTEX	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra
IeM	Iekšlietu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IT	Informācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KF	Kohēzijas fonds
LAD	Lauku atbalsta dienests
LLU	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LM	Labklājības ministrija
LSFP	Latvijas Sporta federāciju padome
MK	Ministru kabinets

NAP	Nacionālais attīstības plāns
NATO	Ziemeļatlantijas Līguma organizācija
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NILLTPFN	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana
NMP	Neatliekamā medicīniskā palīdzība
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija/ <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
PCI	Patēriņa cenu indekss
PPS	Pirktpējas paritātes standarts
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
RSU	Rīgas Stradiņu universitāte
SAIS	Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVA	Sociālās integrācijas valsts aģentūra
SURE	Pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā/ <i>The temporary Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency</i>
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VBTAI	Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
VDEĀVK	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
VDI	Valsts darba inspekcija
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAC	Valsts sociālās aprūpes centrs
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
ZM	Zemkopības ministrija